

ANTALYA'DA GÖÇÜN YÖNETSEL YAPILANMASI (KAMU KURUM VE KURULUŞLARI ARAŞTIRMASI)

Özay GÜNGÖR¹

Öz

İçinde bulunduğumuz dönemde hem dünyada hem Türkiye'de göç hareketleri küreselleşme, teknolojik ilerlemeler ve savaşların etkisiyle yaygınlaşmıştır. Yoğun göç hareketleri kentlerde konut sorunu, işsizlik, güvenlik, çarpık kentleşme, altyapı, ulaşım, yabancıların kente uyumu gibi sorunlara yönelik önlemlerin alınmasını beraberinde getirmiştir. Bundan dolayı da devletler uluslararası göç hareketlerinin yönetsel konulardan ayrılmayacağını farkına varmışlardır.

Göçmenler için önemli bir köprü konumunda bulunan Türkiye son yıllarda göç açısından hedef ülke haline gelmiştir. Dolayısıyla Türkiye'de göçün neden olduğu sorunların çözülmesi ve bu doğrultuda göçün yönetsel yapılanmasına yönelik arayışlar son yıllarda hem merkezde hem taşrada ivme kazanmıştır. Geçmişten günümüze uzanan tarihi, doğal güzellikleri ve turizm kenti olmasının verdiği özelliklerle Antalya kenti bu göç hareketlerinden etkilenen kentlerin başında gelmektedir.

Bu çalışmada Antalya'da göç konusunda görev ve sorumlulukları bulunan merkez teşkilatı ve Antalya (taşra) örgütlenmesi ve Antalya'da yerel yönetimlerin göç örgütlenmesi ağının ortaya konması amaçlanmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılacaktır. Çalışmada öncelikle literatür taraması ile Antalya'nın göç tarihi ve değişen göç olgusu ele alınacaktır. Araştırmada nitel veri toplama aracı olan doküman incelemesi ile elde edilen araştırma verileri ışığında Türkiye'de ve Antalya'da göç yapılanması betimsel bir analiz yöntemi kullanılarak irdelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Göç Yönetimi, Antalya.

Araştırma Makalesi | Geliş Tarihi: 30.09. 2022- Kabul Tarihi: 24.11.2022

Güngör, Ö. (2022). "Antalya'da Göçün Yönetel Yapılanması (Kamu Kurum ve Kuruluşları Araştırması)". Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AKSOS), Sayı 12, s. 98-122

¹ Doktora Öğrencisi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, E-Posta: ozaygungr@gmail.com, Orcid: 0000-0002-2026-3938.

ADMINISTRATIVE STRUCTURE OF MIGRATION IN ANTALYA (PUBLIC INSTITUTIONS AND ORGANIZATIONS RESEARCH)

Abstract

In the current period, both in the world and in Turkey, migration movements have become widespread with the effect of globalization, technological advances and wars. Intense migration movements have brought with it measures to address problems such as housing problems, unemployment, security, unplanned urbanization, infrastructure, transportation, and adaptation of foreigners to the city. Therefore, states have realized that international migration movements cannot be separated from administrative issues.

Turkey, which is an important bridge for immigrants, has also become a target country in recent years. Therefore, the search for solving the problems caused by migration in Turkey and the administrative structuring of migration in this direction has gained momentum both in the center and in the provinces in recent years. The city of Antalya is one of the cities affected by these migration movements with its historical, natural beauties and the characteristics of being a tourism city from the past to the present.

In this study, it is aimed to reveal the central organization and Antalya (provincial) organization, which has duties and responsibilities regarding migration, and the migration organization network of local governments in Antalya. Qualitative research method will be used in the study. In the study, first of all, the migration history of Antalya and the changing migration phenomenon will be discussed with a literature review. In the light of the research data obtained by document analysis, which is a qualitative data collection tool, the migration structure in Turkey and Antalya is examined using a descriptive analysis method.

Keywords: Migration, Immigration Administration, Antalya

GİRİŞ

Antalya ve yöresi yüzlerce yıllık geriye uzanan tarihinde farklı uygarlıklara ev sahipliği yapmıştır. Yapılan araştırmalarda yaklaşık elli bin yıllık bir uygarlık tarihi bulunan Antalya'da onlarca antik kent ve zengin tarihsel yapılar mevcuttur. Geçmişten günümüze uzanan Antalya tarihine genel olarak bakıldığında, farklı uygarlıklara ev sahipliği yapmış olmasından da kaynaklı olarak kozmopolit bir yapı karşımıza çıkmaktadır. Çünkü her gelen uygarlık bir önceki uygarlıktan etkilenmiş, kültürlerarası etkileşimin hissedildiği bir oluşum gözlenmektedir.

Günümüzde dünyada artan uluslararası göç hareketliliği Türkiye'yi de etkilemiştir. Türkiye'de gerek uygulanan göç politikaları gerekse doğal güzellikleri ve turizm kenti olmasının verdiği özelliklerle Antalya kenti önemli bir göç çekim merkezi haline gelmiştir. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nden alınan 02.06.2022 yılı verilerine göre Antalya kenti, ikamet izniyle bulunan yabancı uyruklu kişi sayısı bağlamında Türkiye'de İstanbul'dan sonra ikinci sırada yer almaktadır. Kayıtlı yabancı vatandaşların yanı sıra kayıtsız olan mülteciler de düşünülürse göç konusunda üretilecek sosyal

politikaların önemi açıktır. Daha çok kamusal bir olgu olan göç konusunda sosyal politikaların üretilmesi süreci ise kamu yönetiminden bağımsız düşünülmemelidir. Bu bağıllık dolayısıyla Antalya'da göçün yönetmel yapılanmasında karşımıza çıkan kamu kurum ve kuruluşlarının araştırılması çalışması gerekli görülmektedir².

Merkeziyetçi yönetim anlayışının da etkilediği Türkiye'de göçün yönetmel yapılanması Antalya'nın göç yönetmel yapılanmasında da karşımıza çıkmaktadır. Bu doğrultuda çalışmada öncelikle Antalya'nın göç tarihine yer verilecektir. Antalya'da artan göçün nedenleri irdelendikten sonra yönetmel yapılanma içerisinde hangi kurum ve kuruluşların göç ve yabancı vatandaşlar konusunda görev ve sorumluluklarının bulunduğu tespit edilecektir. Göç konusunda merkezi yönetimin Antalya (taşra) örgütlenmesi belirlendikten sonra Antalya'da yerel yönetimlerin göç örgütlenmesi Büyükşehir Belediyesi, Büyükşehir İlçe Belediyeleri ile Antalya il sınırları içerisinde hem devlet hem de vakıf üniversiteleri çatısı altında bulunan idari birimler özelinde araştırmaya dahil edilmiştir. Ancak gerek çalışmanın sınırlılıkları gerekse Antalya'da yabancı nüfusun en fazla olduğu ilçe belediyeleri olmaları sebebiyle çalışmaya Antalya'nın Konyaaltı, Muratpaşa ve Alanya Büyükşehir İlçe Belediyeleri dahil edilmiştir. 19 ilçesi bulunan Antalya'nın diğler 16 büyükşehir ilçe belediyesinin göç ve yabancı vatandaşlar konusunda üstlendikleri görev ve sorumluluklar ile oluşturdukları veya oluşturamadıkları idari birimlerin diğler akademik çalışmalara konu olabileceği düşünölmektedir.

1. Antalya'nın Göç Tarihi

Antalya kenti tarihinin hemen her döneminde göç aldığı için göç olgusu yeni bir gelişme değildir. Antalya tarihinde gerek coğrafi konumu gerekse doğal güzellikleri ile birçok topluluğun ya da devletin egemenliğı altına girmiştir. Bu nedenle de birçok insan topluluğı bölgeye gelerek yerleşmiştir. Bu durum kentte kozmopolit bir yapının oluşmasına neden olmuştur. Hatta bölgenin antik dönemlerdeki adı olan ve çeşitli ırkların ülkesi anlamına gelen Pamfilya da bu kozmopolit yapının kentin başlangıcından itibaren var olduğuna işaret etmektedir. Kentin ilk yerleşikleri olarak Solimler karşımıza çıkmaktadır. Ancak Hititler ve Mısırlılar arasında yaşanan savaşlar neticesinde Grekler bu bölgeye yerleşmeye başlamıştır. Greklerin göçleri ile nüfusu artan Antalya'ya Milattan Önce (M.Ö.) 540'lı yıllarda Persler, M.Ö. 530'lu yıllarda ise İskender'in istilası tarihte karşımıza çıkmaktadır. İskender'in ölümünden sonra yaşanan karışıklıklar neticesinde ise Pamfilya'nın batısı Bergama Kralı II. Attalos tarafından ele geçirilmiştir. Bölgenin öneminin farkında olan II. Attalos Side'yi Romalılardan alamayacağını anlayınca kendi adını verdiği bugünkü Antalya kentini M.Ö. 158 yılında kurmuştur (Akurgal, 1998, s. 462).

M.Ö. 100'lü yıllara doğru gelindiğinde korsanların egemenliğıne geçen kent Pax Romana gerçekleşene kadar korsanların egemenliğinde kalmıştır. Pax Romana ile bir ticaret kentine dönüşen Antalya artık Müslüman deniz akıncılarının da dikkatini çekmeye başlamıştır. Bu durum Milattan Sonra (M.S.) 800'lü yıllarda Halife Harun er-Reşid döneminde Antalya'nın karadan fethi ile Müslümanların bölgeye intikal etmeye

² Ek Bilgi: Çalışmanın sınırlılıkları nedeniyle STK'lar bu çalışma kapsamına dahil edilmemiş olup daha farklı bir araştırma konusu olarak ele alınması gerekli görölmektedir.

başlamasına neden olmuştur. Artık Antalya hem Müslümanların hem de Bizanslıların bulunduğu topraklar olmuş, zaman zaman el değiştirse de kozmopolit yapı giderek genişlemiştir (Darkot, 1978, s. 460).

Türkler Anadolu'ya giriş yaptığından itibaren bu önemli ticaret bölgesi dikkatlerinden kaçmamıştır. Anadolu'da Türkler nüfus yoğunluğunu sağlayıp hakimiyetini kurduktan sonra Antalya ilk kez 11. yüzyılda (yy) Selçuklu Türkleri tarafından ele geçirilmiştir. Bu tarihten sonra Antalya yine özellikle 2. Haçlı Seferleri sonrasında birkaç kez Bizanslılarla Türkler arasında el değiştirse de Selçuklu egemenliğinde kalmıştır. Antalya'da İtalyan etkisi de yine bu döneme dayanmaktadır. İstanbul'un Latinler tarafından istilası sonrası Bizans'ın hakim olduğu topraklar taksim edilirken Antalya da İtalyan komutan Aldobrandini'nin egemenliğine bırakılmıştır. Ancak bu dönemde Avrupa ile Mısır ticaretinin önemli bir uğrak noktası olan Antalya 5 Mart 1207 tarihinde Selçuklu Sultanı I. Gıyaseddin Keyhusrev tarafından Rumların da desteği alınarak fethedilmiştir. Fetihle birlikte kentte geniş bir Türk iskanı gerçekleşmiştir. Selçuklu ile başlayan ve Osmanlı Devleti'nin son yıllarına kadar geçen süreçte kentte Müslümanlar ve Rumlar farklı mekanlarda yerleşerek yaşamlarını sürdürmüşlerdir (Köse ve Dinç, 2017, s. 772).

1.1. Osmanlı Döneminde Antalya'da Göç

Kurulduğu ilk andan itibaren sürekli göç alan Antalya kentine göçler Osmanlı döneminde de devam etmiştir. Literatür incelendiğinde özellikle 19. yy belgelerinde ve gezginlerin kayıtlarında Antalya'nın Rum, Ermeni ve Müslümanlardan oluştuğu görülmektedir. Her ne kadar 19. yy'da kente gelen İngiliz Amiraller kentin Rum, Ermeni ve Müslüman nüfusu hakkında farklı kayıtlar tutsalar da kent nüfusunun toplamda 15-18 bin civarında olduğu gözlenmiştir. Ancak kayıtlara göre 19. yy'ın başlarında kente iki büyük göç dalgasının olduğu görülmektedir. Bunlardan biri Arap diğeri ise Morali göçleridir. Bu dönemde ilk büyük göç dalgası, belki de ticari faaliyetlerin etkisiyle olsa gerek, Mısır'dan gelen Arap göçleri olmuştur. 1830-1833 yılları arasında çok güçlenen ve Osmanlı yönetimine isyan eden Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa'nın Osmanlı'dan egemenliğine aldığı kentlerden biri de Antalya olmuştur. Bu durumun temel sebebi olarak da tarihte Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa'nın oğlu İbrahim Paşa'yı 1833 yılı başlarında Antalya'ya gönderilen kısa süreli yönetimi sırasında gerçekleştiği düşünülmektedir (Köse ve Dinç, 2017, ss. 773-775).

Osmanlı döneminde Antalya'da yaşanan ikinci büyük göç dalgası ise 1820'li yılların başlarında Yunan isyanı sonucu başlamıştır. Yunan isyanı sonucu Yunanistan'dan kaçan Müslümanların hangi kentlere ne kadar sayıda yerleştikleri kayıtlarda net değildir. Bu durumun nedeni olarak o dönemde göç yönetimini sağlayacak ve organize edecek bir kurumun bulunmaması gösterilebilir. Ancak Yunanistan'dan göç eden Müslümanların yerleştiği kentler arasında Antalya'nın yer aldığı da kesindir. Şer'iyye sicillerinin verdiği kısıtlı bilgilere göre muhacirlerin kente gelmeye başlaması 1820'li yıllarda başlamış ve kentle 1840'lı yıllardan sonra bütünleşmeye başlamıştır³. 1840 yılı nüfus sayımına göre Antalya kent merkezinde 3132 kişilik erkek nüfus sayılmış ve bu nüfusun %15'lik kısmını Arap ve Morallılardan oluştuğu kayda geçilmiştir.

3 Antalya Şer'iyye Sicil Defterleri (AŞS.) Numara: 5, 6, 7.

Osmanlı Devleti'nin dağılma dönemi olan 19. ve 20. yy'larda özellikle Rusya ve Balkan ülkeleriyle yapılan savaşlar sonucu Balkanlardan ve dahi Kafkasya'dan Osmanlı topraklarına büyük Müslüman göçleri yaşanmıştır. Muhacirler Anadolu'daki kentlere iskan ettirilmişlerdir. Bu kentler arasında Konya vilayetine bağlı bulunan Antalya da yer almaktadır (İpek, 1999, s. 174).

Osmanlı Devleti'nin Tanzimat'a kadar olan süreçte göçmenlerin iskan işlerini Şehremaneti vasıtasıyla yürüttüğü görülmektedir. Ancak 19. yy'da artan göç hareketi ve özellikle Kırım muhacerâtı Şehremaneti'nin görevini aşmıştır. Bu nedenle de bu işlerle ilgilenen bir komisyon kurulması gerektiği düşünülerek 1860 yılında Muhacirin Komisyonu oluşturulmuştur. Bu Komisyon vilayetlerde de teşkilatlanmaya gitmiş ve Antalya'da da bir Muhacirin Komisyonu oluşturulmuştur. Ancak göçlerin azalmaya başlaması neticesinde bu Komisyon'un varlığı sorgulanmış ve ilgili Komisyon 1877 yılında lağvedilmiştir. Bu yılların akabinde 93 Harbi patlak verince tekrar artan göç dalgası neticesinde 1878 yılında bu kez İdare-i Umumiye-i Muhacirin Komisyonu adında yeni bir Komisyon oluşturulmuştur. Bu yeni teşkilatlanma Antalya'da da oluşturulmuştur. Antalya'ya bu dönem gelen göçmenlerin büyük kısmının bu Komisyon aracılığıyla yerleştirildiği görülmektedir (İpek, 1999, ss. 72-74). 1877-1878 Osmanlı-Rus savaşı nedeniyle Rumeli'de yaşanan imha politikaları pek çok Müslümanın topraklarını terk ederek Anadolu'ya sevk edilmesine neden olmuştur. Bu sevk sırasında göçmenlerin bir kısmı, özellikle de Kırım (Tuna) ve Yenişehir göçmenleri, Antalya'ya yerleştirilmiştir (Köse ve Dinç, 2017, ss. 779-780).

Osmanlı egemenliğinde bulunan Girit'te ise 1821 yılında Büyük Yunanistan ideası ile başlayan ayaklanmalar neticesinde büyük devletler 1879 yılında Girit'in özerkliğini ilan ettiler. Bu bölgede yer alan Rumların Müslüman Türklere saldırıları neticesinde ise Anadolu'ya yeni bir göç akımı başlamıştır. Osmanlı Devleti de Müslüman göçmenler ile gayrimüslim tebaa arasında dengeyi sağlama politikası bağlamında Giritli Müslümanların bir kısmını 1899 yılından itibaren Antalya'ya yerleştirmiştir. Giritli Müslümanların Antalya'ya kısmı kısmı yerleştirilmesi politikası 1899 yılından 1912 yılına kadar sürmüştür (Köse ve Dinç, 2017, s. 781).

Cumhuriyet dönemi yaklaşırken modern Antalya'nın oluşmasında etkisi olan göçler arasında Türk-Yunan mübadelesi de yer almaktadır. Lozan Antlaşması kapsamında Türkiye ve Yunanistan arasında yapılan antlaşma kapsamında Türk ve Rum ahalinin mübadelesine ilişkin protokol kapsamında Türk ve Rum nüfusun mübadelesi gerek olmuştur. Bu kapsamda Antalya'da uzunca yıllardır yaşayan Rumlar da mübadeleye dahil edilerek Yunanistan'dan bir kısım Türk de Antalya'ya getirilmiştir. Cumhuriyet'in ilanı yaklaşırken, 1922 yılının Ekim ayı içerisinde, pek çok Antalyalı Rum iskeleye yavaşan Yunan gemileriyle kentten gönderilmiştir (Çimrin, 2002, ss. 274-276).

Görüldüğü üzere tarihsel süreç içerisinde pek çok kez egemenliğin el değiştirdiği Antalya'da sıkça göçler yaşanmıştır. Kente gelen göçmenlerin kent ahalisi ile uyumu ise bu sürecin en önemli sorunu olmuştur. Ancak göçe ve göçmenlere alışık olan Antalyalıların göçmenlere büyük kolaylıklar sağladığı da açıktır. Bu süreklilik arz eden göçlerin yönetsel bir sorun olarak karşımıza çıkması, bu göçmenlerin kente ve kentlilere uyum sorunu, barınma, geçim ve eğitim gibi çeşitli sosyal sorunların çözümünde göçün hem merkezi yönetim yapılanması hem de taşrada yönetsel yapılanma

eksikliğinin temel sebep olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda Cumhuriyet sonrası dönemde göç ve göçmenlerle ilgili yapılan yönetsel çalışmalar, oluşturulan kurum ve kuruluşların önemi aşikardır. Ancak bu kurum ve kuruluşların etkin çalışmasında, göçmenlerin ve göçlerin önünde varolan sorunların çözümünde ne kadar etkin ve verimli olduklarının araştırılması elzem görülerek Antalya kenti özelinde bu çalışma kapsamında araştırma konusu yapılmıştır.

1.2. Cumhuriyet Döneminde Değişen Göç Olgusu ve Antalya’da Göç

Türkiye’de Cumhuriyet döneminde göç olgusunun temel dinamikleri 1950’li yıllardan sonra değişmeye başlamıştır. Cumhuriyet’in ilk yıllarında etkili olan mübadele göçleri iken 1950 yılı sonrasında kırdan kente göç olgusu hareketlenmeye başlamıştır. Özellikle 1950’li yıllara kadar savaşlar ve anlaşmalarla gerçekleştirilen zorunlu göçler, göçmenler üzerinde psikolojik bir baskı oluşturmuş ve adaptasyon sorununu artırmıştır. Ancak 1960’lı yıllar ve bu yılları izleyen dönemde dış göçte yeniden bir hareketlilik yaşanmaya başlamıştır. Ancak bu dönemde Türkiye göç alan değil göç veren ülke konumunda bulunmuştur. Özellikle 1980’li yıllardan itibaren dış göç almaya başlayan Türkiye’de 2011 yılından itibaren büyük bir Suriyeli göçü dikkat çekmektedir (Pınarbaşı, 2021, s. 39). Cumhuriyet döneminde alınan dış göç savaştan kaçmanın yanında ekonomik, siyasi, toplumsal veya kültürel vb. nedenlerden kaynaklanabilmektedir.

Türkiye’de kentleşmenin artmaya başladığı, kentlerde çarpık kentleşmenin yaşandığı, apartmanlaşmanın başladığı, teknolojik gelişmelerin yaşandığı, eğitim alanında üniversite sayılarının çoğaldığı 1980 yılı sonrasında Türkiye artık gelişmekte olan ülke konumuna yükselmiştir. Bu durum az gelişmiş ülke vatandaşlarının ve Avrupa’nın gözünden kaçmamış olsa gerek ki 1980-1990’lı yıllarda Irak’ta ve Afganistan’da yaşanan savaşlar ve siyasi çatışmalar neticesinde Türkiye’ye kitlesel bir göç hareketi başlamıştır. Bu yıllarda uluslararası göç hareketleri bağlamında Türkiye daha çok transit konumundayken zamanla hedef ülke konumuna gelmiştir (Deniz, 2014, s. 197). Ülkedeki hedef kentlerden biri ise gerek coğrafi konumu gerek turizm kenti olmasının verdiği özellikleriyle Antalya kenti olmuştur.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği’nin (SSCB) dağıldıktan sonra birliğe bağlı bulunan vatandaşların emek göçleri ile Batı Avrupa ülkeleri vatandaşlarının gerçekleştirdiği isteğe bağlı emekli göçleri Türkiye’nin göç alan ülke konumunda tanımlanmasına yol açan önemli gelişmelerdendir. Emekli göçleri ve emek göçlerinde turizmin önemi ise oldukça büyüktür (Südaş, 2005, s. 144). Türkiye’de turizme yapılan yatırımlar 1990 yılı sonrasında artmaya başlayınca bu alanda en hızlı gelişme gösteren illerden biri Antalya kenti olmuştur (Lodoğlu, 2009, s. 4; Deniz, 2012, s. 153). Turizm alanına yapılan yatırımlar ve verilen teşvikler neticesinde ise Antalya kentinde istihdam olanakları genişlemiştir. Bu durum özellikle ekonomik amaçlı göçlerde Antalya’nın tercih edilmesine neden olmuştur.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından en son 17 Temmuz 2020 yılında yayınlanan “Uluslararası Göç İstatistikleri, 2019” raporuna göre 2019 yılı içerisinde yurt dışından Türkiye’ye 677 bin 42 kişi göç etmiştir. Göç edenlerin illere göre dağılımı incelendiğinde ise Antalya, İstanbul ve Ankara’nın ardından göç alan ve göç

veren üçüncü kent konumundadır. 2019 yılında göç eden yabancı nüfus içerisinde ise ilk sırayı Irak vatandaşları alırken ardından sırasıyla Türkmenistan, Afganistan, Suriye, İran, Azerbaycan, Rusya Federasyonu ve Almanya vatandaşları gelmektedir⁴.

Şekil 1'de yer alan TÜİK 17 Temmuz 2020 tarihli 2016-2019 yılları arasındaki veriler incelendiğinde Antalya toplam nüfusunun 2.511.700 olduğu, bu nüfusun 102.643'ünün yabancı uyruklulardan oluştuğu görülmüştür. Ayrıca ilgili verilere göre 2016-2019 yılları arasında Antalya'ya 40.743 yabancı uyruklu göçmen geldiği kayıtlara geçmiştir.

Şekil 1: 2016-2019 Yılları Arasında Antalya İline Gelen Göçün ve Nüfusunun Uyuğa Göre Dağılımı, (TÜİK 17 Temmuz 2020)⁵.

Uyruk	Antalya Nüfusu	Antalya'ya Gelen Göç
Türkiye Cumhuriyeti	2.409.057	3.186
Yabancı	102.643	40.743
Toplam	2.511.700	43.929

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nden alınan 02.06.2022 yılı verilerine göre ise Antalya genelinde ikamet izniyle bulunan yabancı uyruklu kişi sayısının toplam 152.983 kişi olduğu görülmektedir. Antalya ikamet izniyle bulunan yabancı uyruklu kişi sayısı bağlamında Türkiye'de İstanbul'dan sonra ikinci şehir olmuştur⁶. Yukarıda TÜİK'in 17 Temmuz 2020 yılı yılında yayınlanan verilere göre Antalya Türkiye'de göç alan üçüncü kent iken Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nden alınan 02.06.2022 yılı verilerine göre Antalya göç alan ikinci kent konumuna yükselmiştir. Bu durum son dönemde ikamet izni alan yabancıların Antalya kentini daha çok tercih ettiğini gösterir niteliktedir. Özellikle belirtmek gerekirse son dönemde Rusya ve Ukrayna arasında yaşanan silahlı çatışmalar da Antalya'da yabancı sayısının artmasına neden olmuştur. Silahlı çatışmalar neticesinde bölgeden kaçan ve Türkiye'yi tercih edenlerin büyük çoğunluğu Antalya kentine yönelmiştir.

Kayıtlı yabancıların yanında düzensiz göçmen ve sığınmacıların da olduğu düşünülürse Antalya kentinde yabancı göçlerin kent için ne denli önemli olduğu açıktır. Bu yabancıların kamu hizmetlerinden yararlanması, yerleşik vatandaşlarla adaptasyonu gibi çeşitli sorunlarının giderilebilmesi için de hem merkezde hem taşrada yönetel yapılanmalar gerekli görülmektedir. Bu nedenle çalışmanın bundan sonraki kısmında Antalya kentinde göçün yönetel yapılanması çıkarılmaya çalışılacaktır.

2. Türkiye'de Göç Yönetimi ve Antalya'da Göçün Yönetel Yapılanması

Bilindiği üzere Anayasa'nın 126. maddesine göre merkezi idare, başkent teşkilatı ve taşra teşkilatı olmak üzere iki düzeyden oluşmaktadır. Yine Anayasa'nın 126. Maddesinde il ibaresi zikredilmiş ve "İl İdaresi Kanunu"nda merkezi idarenin taşra teşkilatı belirlenmiştir. Buna göre iller ilçelere; ilçeler de bucaklara bölünmüştür. Ancak 2014 yılında çıkarılan 6552 sayılı kanunla tüm illerdeki bucaklar kaldırılmıştır. Bu kapsamda

4 <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Uluslararası-Göç-İstatistikleri-2019-33709> (erişim tarihi: 15.05.2022).

5 <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nüfus-ve-Demografi-109> (erişim tarihi: 15.05.2022).

6 <https://www.goc.gov.tr/ikamet-izinleri> (erişim tarihi: 16.05.2022).

merkezi idarenin taşra teşkilatı il ve ilçe teşkilatlarından oluşmaktadır. Ayrıca belirtmek gerekirse il idaresi, yetki genişliği esasına dayandığından merkezin sahip olduğu yetkilerin bir kısmı merkezin hiyerarşisi içerisinde alt birimlere devredilmektedir. Göçün yönetsel yapılanması konusunda da merkezi yönetim daha etkin ve verimli hizmet sunmak adına, yetki genişliği esasına dayalı olarak, illerde ve ilçelerde örgütlenmeye gitmiştir (Sadioğlu ve Ezin, 2021, ss. 89-96; Yaylı, 2021, s. 124-125).

Türkiye’de göçün yönetsel yapılanmasının genellikle başkentte örgütlendiği ve taşra teşkilatları vasıtasıyla belirledikleri politikaları uygulamaya geçirdikleri görülmektedir. 04.04.2013 tarihli 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK) “Göç İdaresi”, “Göç Politikaları Kurulu” gibi idari yapıların oluşumuna temel teşkil etmektedir (R.G. 4.4.2013-28615). Göç Politikaları Kurulu Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’ne geçildikten sonra 703 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile birlikte kaldırılmış ve 13.09.2018 tarihli 17 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile “Göç Kurulu” adıyla yeniden düzenlenmiştir. Buna göre İçişleri Bakanı Başkanlığında ve İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenen bakanlık ve kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşan “Göç Kurulu” Türkiye’nin yabancılarla alakalı göç stratejilerinin belirlenmesi, koordinasyonu ve uygulanmasını takip etmekle görevlendirilmiştir⁷.

Türkiye’de göç yönetimi konusunda merkezi düzeyde faaliyet gösteren bir diğer yapı ise 6458 sayılı YUKK kapsamında İçişleri Bakanlığı’na bağlı kurulmuş olan “Göç İdaresi Genel Müdürlüğü”dür (R.G. 4.4.2013-28615). 29.10.2021 tarihli ve 85 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Genel Müdürlüğün statüsü Başkanlık olarak değiştirilmiştir. Başkanlık Türkiye’nin göç politikası ve stratejilerinin yürütülmesi, yabancıların Türkiye’ye girişlerinin, kalışlarının, çıkışlarının ve sınır dışı edilmişlerinin düzenlemesi, iş birliklerinin sağlanarak iş ve işlemlerinin yapılması gibi görev ve sorumlulukları bulunmaktadır⁸. Bu görev ve sorumluluklar kapsamında Başkanlık 81 il, 148 ilçe ve yurtdışında teşkilatlanmıştır. Başkanlık taşra yapılanmasını tamamladıktan sonra 18.05.2015 tarihinden itibaren bütün illerde görevleri Emniyet Genel Müdürlüğü’nün göç ile ilgili olan görev ve sorumluluklarını devralmış, merkez, taşra ve yurt dışı şeklinde teşkilatlandırılarak örgüt yapısı oluşturulmuştur (Örselli ve Babahanoğlu, 2016, s. 2069).

Göç İdaresi Başkanlığı çalışmalarını kendi bünyesinde oluşturduğu bazı daireler ile birlikte yerine getirmektedir. Merkezde oluşturulan idari birimler şu şekildedir⁹:

- Yabancılar Genel Müdürlüğü,
- Uluslararası Koruma Genel Müdürlüğü,
- Düzensiz Göçle Mücadele ve Sınır Dışı İşleri Genel Müdürlüğü,
- Uyum ve İletişim Genel Müdürlüğü,
- Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü,
- Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı,
- Hukuk Müşavirliği.

7 <https://www.goc.gov.tr/goc-kurulu> (erişim tarihi: 20.07.2022).

8 <https://www.goc.gov.tr/baskanligin-gorevleri> (erişim tarihi: 20.07.2022).

9 <https://www.goc.gov.tr/merkez-teskilati> (erişim tarihi: 07.05.2022).

Bu yönetel yapılanma içerisinde merkez teşkilatı ve Antalya (taşra) örgütlenmesinin kamu kurum ve kuruluşları arasındaki görev paylaşımı daha açık ve belirgindir. Ancak belli bir coğrafi alanda yaşamakta olan insan topluluklarını en çok ilgilendiren konularda hizmetlerin üretilebilmesi amacıyla kurulan, merkezi yönetimle olan ilişkilerinde ise yönetel özerklikten faydalanan yerel yönetim birimlerinin ise bu merkezi idarenin taşra teşkilatı ile olan görev paylaşımı daha muğlak bir yapıda karşımıza çıkmaktadır (Sadioğlu ve Ezin, 2021, ss. 89-96; Yaylı, 2021, ss. 124-125). Bu muğlaklığa 6458 sayılı YUKK'da yerel yönetim birimlerinin göç yönetimi konusunda politikaların belirlenmesi ve uygulanmasındaki rolleri hakkında herhangi bir düzenlemeye yer verilmemesi neden olmaktadır. Ancak ilgili kanununun 104. maddesinin ikinci fıkrasında Başkanlığın görevleriyle ilgili konularda kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları (STK), özel sektör ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapabileceği belirtilmiştir (R.G. 4.4.2013-28615). Görüldüğü üzere 6458 sayılı YUKK, Türkiye'de göç yönetim sürecinin merkezi yönetimin öncülüğünde yürütülmesinin önünü açmaktadır. Bu durum Türkiye'de yerel kuruluşlardan özellikle yerel yönetimler ve STK'ların göç yönetim sürecinde doğrudan aktif aktörler olarak yer almamasına neden olmaktadır. Türkiye'de göç sürecinin yönetilmesinde merkezi yönetimden sonra STK'ların yerel yönetimlerden daha aktif rol aldığı açıktır. Bu durumun nedenleri arasında ise yerel yönetimlerde ekonomik ve fiziki kaynakların yetersiz olmasının yanında göç sonrası sosyal ve kültürel problemlerin eklenmesi gösterilmektedir.

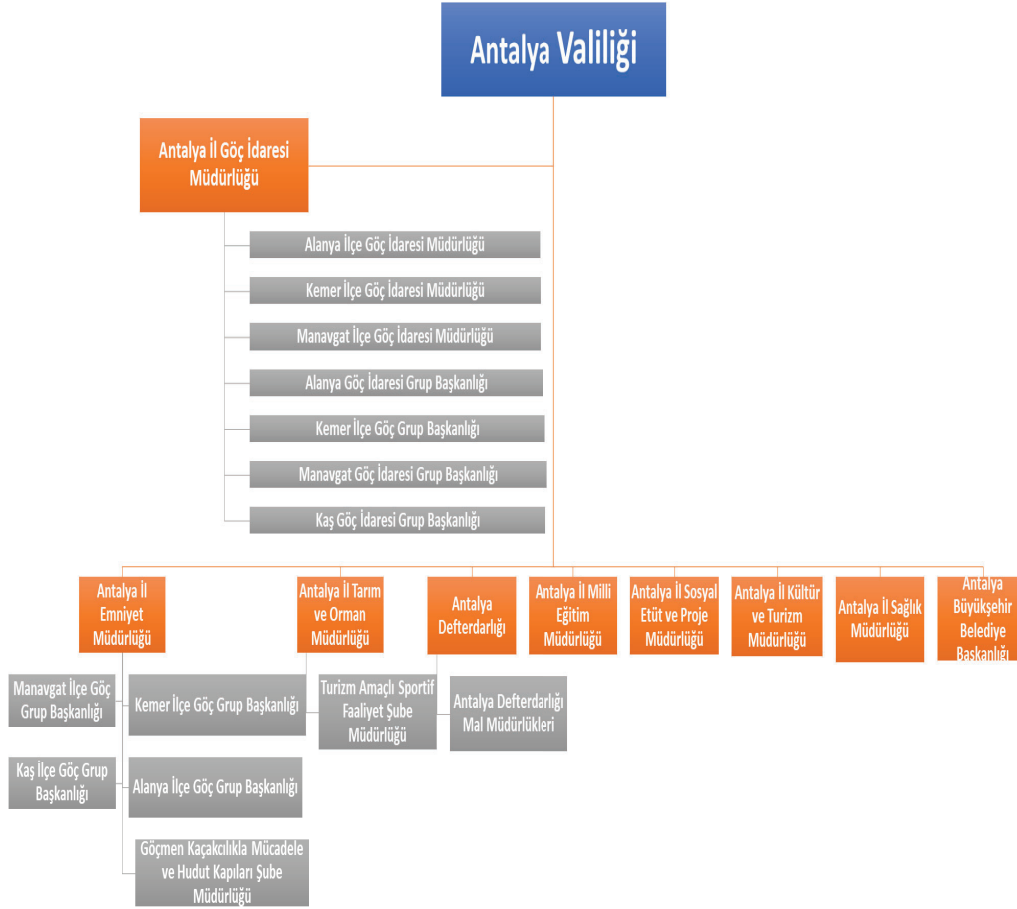
6458 sayılı YUKK'ya göre sığınmacıların ülkeye girişleri, yerleşmeleri, vize ve ikamet izinleri, vatandaşlığa girişleri, çalışma izinlerinin verilmesi merkezi yönetimin görev alanına girmektedir (R.G. 4.4.2013-28615). Türkiye'de uluslararası göç ile ilgili çalışmalarda yerel yönetimlerin yetkisi ise oldukça sınırlıdır. Hatta ilgili konuda ilk kapsamlı düzenleme kabul edilen 6458 sayılı YUKK'nın 96. maddesinin üçüncü fıkrasında merkezi yönetimin sorumlu olduğu sığınmacılara sosyal ve kültürel hizmetlerin sunulması konusunda iş birliği yapılacak aktörler arasında STK'lar belirtilmiş iken yerel yönetimlerden söz edilmemiştir. Yerel yönetimlerden sadece toplumla olan karşılıklı uyumlarını kolaylaştırmak amacıyla Başkanlıkla uyum faaliyetleri planlayabileceğinden söz edilmiştir (R.G. 4.4.2013-28615). Bu kapsamda en önemli yerel yönetim birimleri ise belediyelerdir. Bu durum göç yönetimi, yabancıların yerleşik toplumla iletişimi ve çeşitli sorunları nedeniyle doğrudan iletişime geçebileceği STK'ların önemini açıkça ortaya koymaktadır.

Yukarıda belirtilenlerden hareketle çalışmada sürekli göç alan bir kent hüviyetine bürünen Antalya'da göçün yönetel yapılanması ve bu yönetel yapılanma içinde kamu kurum ve kuruluşlarının birbiriyle olan bağları, göç konusunda üstlendikleri görev ve sorumluluklar çalışma konusu yapılacaktır. Bu konu kapsamında çalışmanın bundan sonraki kısmında Antalya il sınırları içerisinde göç ve yabancı vatandaşlar konusunda görev ve sorumlukları bulunan merkezi yönetimin taşra teşkilatları ve yerel yönetim birimlerinin örgütsel yapıları ortaya çıkarılmaya çalışılacaktır.

2.1. Merkez Teşkilatı ve Antalya (Taşra) Örgütlenmesi

Antalya'da göç konusunda görev ve sorumlukları bulunan merkez teşkilatı ve Antalya (taşra) örgüt yapısı şekil 2'de gösterilmektedir.

Şekil 2. Antalya'da Göç Konusunda Görev ve Sorumlulukları Bulunan Antalya (Taşra) Örgüt Yapısı

Kaynak: Çalışma kapsamında toplanan veriler baz alınarak yazar tarafından hazırlanmıştır.

2.1.1. Kurumun Adı: Antalya Valiliği

Üst kuruluş: İçişleri Bakanlığı

Merkezi idarenin ildeki temsilcisi vali iken ilçedeki temsilcisi kaymakamdır. Kaymakamlar da ilçede valinin kanun, tüzük ve yönetmeliklere uygun olarak verdikleri emir ve talimatları yerine getirmekle görevlidir. Bu nedenle Antalya'da 19 ilçede bulunan Kaymakamlıklar da Vali'nin göç konusunda görev alanına giren konularda vermiş olduğu görev ve talimatları yerine getirmekle görevlidir.

“Valilik ve Kaymakamlık Birimleri Teşkilat, Görev ve Çalışma Yönetmeliği” valiliklerin il birimlerini, teşkilat yapısını, görev ve sorumluluklarını düzenlemektedir. Bu kapsamda,

ilgili yönetmeliğin 22. maddesinde, valilik il birimlerinden olan “İl Sosyal Etüt Ve Proje Müdürlüğü”nün görevleri arasında “il genelinde göçün meydana getirdiği sorunlarla ilgili çalışmalar yapmak” ibaresi yer almaktadır¹⁰. Ayrıca merkezi idarenin taşra teşkilatının başı olan vali, merkezi yönetimin ilde idari yürütme vasıtası olduğundan, göç konusunda kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve diğer mevzuatların uygulanmasını sağlamak, emir ve talimatları yürütmekle görevlidir.

2.1.2. Kurumun Adı: Antalya Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü

Üst kuruluş: İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı

Kuruluş yılı: 18.05.2015

Bağlı kuruluşlar:

- Alanya İlçe Göç İdaresi Müdürlüğü,
- Kemer İlçe Göç İdaresi Müdürlüğü,
- Manavgat İlçe Göç İdaresi Müdürlüğü,
- Alanya Göç İdaresi Grup Başkanlığı,
- Kemer İlçe Göç Grup Başkanlığı,
- Manavgat Göç İdaresi Grup Başkanlığı,
- Kaş Göç İdaresi Grup Başkanlığı¹¹.

Başkanlığın taşra teşkilatları arasında yer alan Antalya Göç İdaresi Müdürlüğü çatısı altında ilçelerde Alanya İlçe Göç İdaresi Müdürlüğü, Kemer İlçe Göç İdaresi Müdürlüğü, Manavgat İlçe Göç İdaresi Müdürlükleri oluşturulmuştur. Göç çekim merkezi olan Antalya'nın 19 ilçesi olduğu düşünüldüğünde sadece 3 ilçede ilçe müdürlüklerinin kurulmuş olması bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır. Ayrıca üç ilçede ilçe müdürlükleri kurulmuşken 4 ilçede göç idaresi grup başkanlığı bulunmaktadır.

Göç İdaresi Başkanlığı'nın giriş-çıkış, ikamet izinleri, düzensiz göç, uluslararası koruma, geçici koruma, insan ticareti ile mücadele, uyum, geri alım gibi faaliyet alanları bulunmaktadır¹². İkamet izni, çalışma izni, öğrenim izni iş ve işlemleri 18.05.2015 tarihinden sonra Göç İdaresi Başkanlığı'na devredilmiştir. Bu hizmetleri yürütmek için de müdürlük bünyesinde göç idaresi grup başkanlıkları kurulmuştur. Antalya'da ise 4 ilçede grup başkanlıkları bulunmaktadır. Bunlar Alanya Göç İdaresi Grup Başkanlığı, Kemer İlçe Göç Grup Başkanlığı, Manavgat Göç İdaresi Grup Başkanlığı, Kaş Göç İdaresi Grup Başkanlığı'dır. Antalya'nın diğer ilçelerinde ise bu grup başkanlıkları bulunmamaktadır. Bu durum Alanya, Manavgat, Kaş ve Kemer'de yaşayan yabancı vatandaş sayısının diğer ilçelere göre çok sayıda olmasından kaynaklanmaktadır. Diğer ilçelerde bulunan yabancılar ise ikamet izni, çalışma izni, öğrenim izni iş ve işlemleri için İl Göç İdaresi Müdürlüğü ile iletişime geçmek durumunda kalmaktadır.

10 <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/yonetmelik/7.5.15030.htm> (erişim tarihi: 06.05.2022).

11 <https://www.antalya.pol.tr/yabanci-islemleri#> (erişim tarihi: 05.05.2022).

12 <https://www.goc.gov.tr/guncel-veriler> (erişim tarihi: 05.05.2022).

Antalya İl Göç İdaresi Müdürlüğü'nün il sınırları içerisinde iş birliği yaptığı kamu kurum ve kuruluşları şu şekildedir:

- Antalya Valiliği,
- Antalya İl Emniyet Müdürlüğü,
- Antalya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü,
- Antalya Defterdarlığı,
- Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü,
- Antalya İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürlüğü,
- Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü,
- Antalya İl Sağlık Müdürlüğü,
- Antalya Büyükşehir Belediye Başkanlığı'dır.

Antalya İl Göç İdaresi Müdürlüğü'nün iş birliğinde bulunduğu bu kamu kurumlarının göç ve yabancılarla ilgili görev ve sorumlulukları, yürüttükleri faaliyetlerin belirlenmesi çalışmanın sınırlılıkları arasındadır. Çünkü Antalya Valiliği'nin, Antalya İl Emniyet Müdürlüğü'nün, Antalya Defterdarlığı'nın ve Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün dışında kalan kamu kurumlarının yabancılarla ilgili görev ve sorumlulukları net olmamasına rağmen İl Göç İdaresi Müdürlüğü ile ilişkili oldukları açıktır. Bu nedenle görev ve sorumlulukları açık olan dört kuruma çalışmada ilgili başlıklarda yer verilirken diğer kamu kurumları İl Göç İdaresi Müdürlüğü ile göçmenler ve yabancılar konusunda ortak çalışmalar yürütmektedir. Ayrıca Antalya ilinde bakanlıkların taşra örgütlenmesi içerisinde bulunan bazı teşkilatların da doğrudan kanunda belirtilmese de yabancıların can ve mal güvenliğinin sağlanması, sosyal yardımlarda bulunulması, yerleşik halkla ilişkilerinin geliştirilmesi, ticari faaliyetlerin geliştirilmesi, spor faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, dış ilişkiler terminolojisinin geliştirilmesi, yabancı bankalarda yabancı paraların yönetilmesi, dini özgürlüklerini rahatça yaşamaları gibi bazı faaliyetlerde buldukları görülmektedir.

2.1.3. Kurumun Adı: Antalya İl Emniyet Müdürlüğü

Üst Kuruluş: İçişleri Bakanlığı

Alt kuruluşlar:

- Göçmen Kaçakçılıkla Mücadele ve Hudut Kapıları Şube Müdürlüğü.

İlişkili kuruluşlar:

- Manavgat İlçe Göç Grup Başkanlığı,
- Kemer İlçe Göç Grup Başkanlığı,
- Kaş İlçe Göç Grup Başkanlığı,
- Alanya İlçe Göç Grup Başkanlığı.

05.09.2019 tarihinde "Göçmen Kaçakçılığıyla Mücadele ve Hudut Kapıları Daire Başkanlığı" adı altında yeniden yapılandırılan daire kapsamında Antalya'da İl Emniyet

Müdürlüğü bünyesinde şube müdürlüğü olarak “Göçmen Kaçakçılıkla Mücadele ve Hudut Kapıları Şube Müdürlüğü” bulunmaktadır. Bu müdürlük 6458 sayılı YUKK ve [5682 Sayılı Pasaport Kanunu](#) çerçevesinde hizmetlerini yürütmektedir¹³. 17.06.2019 verilerine göre Türkiye’de 54 noktada Hava Hudut Kapısı bulunmaktadır. Bunlardan ikisi biri Antalya merkez diğer Gazipaşa olmak üzere Antalya’da yer almaktadır. 17.06.2019 verilerine göre Türkiye’de 100 noktada Deniz Hudut Kapısı bulunmaktadır. Antalya’da Alanya, Kaş, Kaş-Stur Marina, Kemer, Finike ve Antalya Merkez olmak üzere 6 noktada Deniz Hudut Kapısı bulunmaktadır. 17.06.2019 verilerine göre Türkiye’de 38 noktada Kara ve Demiryolu Hudut Kapıları bulunurken Antalya’da bulunmamaktadır¹⁴.

Göçmen Kaçakçılıkla Mücadele ve Hudut Kapıları Şube Müdürlüklerinin yürüttüğü en önemli hizmetler olarak “yurt dışı çıkış harcı” ve “yurda giriş-çıkış belgesi” hizmetleri göze çarpmaktadır.

Geçmişte Yabancılar Şube Müdürlüğü tarafından yürütülen ikamet izni, çalışma izni, öğrenim izni iş ve işlemleri 18.05.2015 tarihinden sonra İl Göç İdaresi Müdürlüğüne devredildiğinden dolayı sadece vatandaşlıkla ilgili iş ve işlemler Göçmen Kaçakçılığıyla Mücadele ve Hudut Kapıları Şube Müdürlüğü’nce yürütülmektedir¹⁵.

2.1.4. Kurumun Adı: Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Üst Kuruluş: Kültür ve Turizm Bakanlığı

Alt kuruluş: Turizm Amaçlı Sportif Faaliyet Şube Müdürlüğü

Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü yerel yönetimlere, derneklere ve vakıflara yabancılar ve yabancı turistlerle ilgili gerçekleştirdikleri kültürel ve sanatsal etkinliklere yardımlar sunmaktadır¹⁶. Ayrıca Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, giriş-çıkış yapan yabancı ziyaretçi ve vatandaşlar, yabancı istatistik, yabancı turistik, yabancı sayısı, yabancı yatırımcı gibi konularda kayıtların tutulması, yıllık faaliyet raporlarının hazırlanması gibi görev ve sorumlulukları da bulunmaktadır.

2.1.5. Kurumun Adı: Antalya Defterdarlığı

Üst Kuruluş: Hazine ve Maliye Bakanlığı

Alt Kuruluş: Antalya Defterdarlığı Mal Müdürlükleri

Antalya Defterdarlığı’nın yabancılar için sunduğu hizmetler arasında pasaport/yurtdışı çıkış harcı (online da yapılabilmekte)¹⁷, yabancılar için pasaport numarası ile vergi

13 <https://www.egm.gov.tr/gocmenhudut/kurulus> (erişim tarihi: 10.05.2022).

14 <https://www.egm.gov.tr/gocmenhudut/yurda-giriscikis-belgesi> (erişim tarihi: 10.05.2022).

15 <https://www.antalya.pol.tr/yabanci-islemleri> (erişim tarihi: 10.05.2022).

16 https://antalya.ktb.gov.tr/Eklenti/87932,hizmet-standartlari-2021.pdf.pdf?0&_tag1=EE7A9A1D-F7936E5D56D5992C56AC6EA9B377EE31 (erişim tarihi: 11.05.2022).

17 <https://www.google.com/search?q=antalya+defterdarl%C4%B1%C4%9F%C4%B1&oeq=antalya+defterdarl%C4%B1%C4%9F%C4%B1+&aqs=chrome..69i57j0i512j46i175i199i512j0i512l7.5400j0j4&sourceid=chrome&ie=UTF-8> (erişim tarihi: 15.02.2022).

sorgulama hizmetleri sunulmaktadır.

Antalya Defterdarlığı bünyesinde bulunan mal müdürlüklerinde ise yabancılara ait taşınır taşınmaz mal beyanları tutulmaktadır. Bu mal müdürlükleri Antalya'nın 19 ilçesinde de bulunmaktadır.

2.2. Antalya'da Yerel Yönetimlerin Göç Örgütlenmesi

Türk idari yapısında idari yerinden yönetimler yer yönünden yerinden yönetim kuruluşları ve hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşları olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Yer yönünden yerinden yönetim kuruluşları olan yerel yönetimler il özel idareleri, belediyeler ve köylerden oluşmaktadır. Ancak 2012 tarih ve 6360 sayılı Kanun ile büyükşehir belediye teşkilatı bulunan illerde il özel idareleri, köy ve belde belediyelerinin kamu tüzel kişiliği kaldırılmıştır¹⁸. Büyükşehir belediye teşkilatı bulunan Antalya da yerel yönetim birimleri olarak Antalya Büyükşehir Belediyesi ve 19 ilçede büyükşehir ilçe belediyesi karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca yerinden yönetimler sadece yer yönünden yerinden yönetim kuruluşlarından oluşmadığı için hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşları arasında bulunan ve çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, yayım, araştırma ve danışmanlık hizmetleri sunan üniversiteler de bu çalışma kapsamına yerinden yönetim birimi olarak dahil edilmiştir. Çünkü sadece ulusal değil uluslararası alanda bulunduğu kenti ve ülkesini temsil eden üniversiteler farklı kültürlerin bulunduğu mekanlardır. Bu doğrultuda üniversiteler hem yabancı öğrencilerin hem yabancı akademisyenlerin hem de yabancı yatırımcıların bulunduğu, dahası kentin ihtiyaçlarına yönelik araştırma ve çalışmalar yürüten kamu kurumlarıdır. Bu doğrultuda Antalya'da bulunan devlet üniversitesi statüsündeki Akdeniz Üniversitesi ve Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi ile vakıf üniversiteleri statüsündeki Antalya AKEV Üniversitesi, Antalya Bilim Üniversitesi ve Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniversitesi çalışma kapsamında tek bir başlık altında ele alınmaktadır. Tüm bunlardan yola çıkarak Antalya'da göçün yönetsel yapılanması çalışması kapsamında çalışmanın bu bölümünde Antalya Büyükşehir Belediye teşkilatı, Alanya, Muratpaşa, Konyaaltı büyükşehir ilçe belediye teşkilatları ve Antalya il sınırları içerisindeki devlet ve vakıf üniversitelerinin teşkilat yapısı içinde göç ile ilgili görev ve sorumlulukları bulunan birimler araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırma kapsamında Antalya'da yerinden yönetim kuruluşlarının göç örgütlenmesinde karşımıza çıkan idari birimleri şekil 3'de gösterilmektedir.

18 <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6360.pdf> (erişim tarihi: 17.05.2022).

Şekil 3: Antalya'da Göç Konusunda Görev ve Sorumlulukları Bulunan İdari Yerinden Yönetim Kuruluşlarının Göç Örgüt Yapısı

Antalya Büyükşehir Belediyesi	Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı, <ul style="list-style-type: none"> • Uluslararası İlişkiler Şube Müdürlüğü, • Avrupa Birliği İlişkileri ve Proje Şube Müdürlüğü. Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı, <ul style="list-style-type: none"> • Kültür Şube Müdürlüğü. Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığı Kent Tarihi ve Tanıtımı Dairesi Başkanlığı, <ul style="list-style-type: none"> • Turizm Şube Müdürlüğü, • Müzeler Şube Müdürlüğü.
Antalya Muratpaşa Belediyesi	Dış İlişkiler Müdürlüğü, Halkla İlişkiler Müdürlüğü, Sağlık İşleri Müdürlüğü, Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü, Yabancılar Meclisi.
Antalya Alanya Belediyesi	Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü, Yabancılar Meclisi.
Antalya Konyaaltı Belediyesi	Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, Sağlık İşleri Müdürlüğü, Konyaaltı Kent Konseyi Yabancılar Meclisi.
Antalya'daki Devlet ve Vakıf Üniversiteleri	Akdeniz Üniversitesi Sosyal Politika ve Göç Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (ASPAG).

Kaynak: Çalışma kapsamında toplanan veriler baz alınarak yazar tarafından hazırlanmıştır.

2.2.1. Kurumun Adı: Antalya Büyükşehir Belediyesi

Belediyenin Türü: Büyükşehir

Başkan: Muhittin Böcek

Partisi: Cumhuriyet Halk Partisi

Antalya Büyükşehir Belediye teşkilatı içerisinde göç ve yabancı iş ve işlemleri, belediye hizmetlerinin yabancılara tanıtılıp hizmetlerden faydalanabilmesi gibi amaçlarla oluşturulmuş olan bazı birimler bulunmaktadır. Bu birimler şu şekildedir:

- Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı,
- Uluslararası İlişkiler Şube Müdürlüğü,

- Avrupa Birliği İlişkileri ve Proje Şube Müdürlüğü.
- Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı,
- Kültür Şube Müdürlüğü.
- Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığı
- Kent Tarihi ve Tanıtımı Dairesi Başkanlığı,
- Turizm Şube Müdürlüğü,
- Müzeler Şube Müdürlüğü.

Antalya Büyükşehir Belediyesi Uluslararası İlişkiler Şube Müdürlüğü, daire başkanlığına gelen çeşitli dillerdeki yazı, belge ve dokümanları inceleyip tercümesini yapmak, belediyenin gerçekleştirdiği faaliyetleri yabancı misyon temsilcilerine anlatmak, Antalya'nın ve belediyenin tanıtımına yardımcı olması amacıyla Türkçe ve yabancı dilde afiş, CD, yabancı materyalleri hazırlamak, Antalya'da bulunan konsolosluklarla ve yerleşik yabancı derneklerle iş birliği içinde olup sosyal ve kültürel faaliyetleri desteklemek, Antalya kentini ulusal ve uluslararası platformlarda temsil etmek gibi görev ve sorumlulukları bulunmaktadır¹⁹. Tüm bu görev ve sorumlulukların ana amacının yerelde yabancılara etkin ve verimli kamusal hizmet sunmak olduğu açıktır.

Avrupa Birliği İlişkileri ve Proje Şube Müdürlüğü ise belediyenin başvuracağı ulusal ve uluslararası fonların takibi, Avrupa Birliği ile uyum çalışmalarında kamu kurum ve kuruluşları, STK'lar, üniversiteler ve diğer kuruluşlarla iş birliği yapılması gibi görev ve misyonlar üstlenmiştir²⁰.

Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı bünyesinde kurulan Kültür Şube Müdürlüğü yerleşik halk ve diğer vatandaşlar arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi, hemşehrilik bağlarının oluşturulması, tüm bunlar gerçekleşirken de kültürel değerlerin korunmasını amaçlamaktadır. Bu doğrultuda ilgili Müdürlük yurt içindeki ve yurt dışındaki belediyeler ve mahalli idare birlikleri, üniversiteler, STK'lar ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ortak çalışmalar yürütmektedir²¹.

Belediyenin Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığı, teşkilat birimleri arasında koordinasyonu sağlamak, yerli-yabancı resmi ve özel kuruluşlarla basın yayın ve halkla ilişkilere ilişkin çalışmalar yapmak ve yabancı uyruklu vatandaşlara yönelik hizmet verilmesini sağlamak gibi görevleri bulunmaktadır²².

Kent Tarihi ve Tanıtımı Dairesi Başkanlığı, Turizm Şube Müdürlüğü ve Müzeler Şube Müdürlüğü ile birlikte kozmopolit bir yapısı bulunan Antalya kentinin tarihi ve turistik değerlerini araştırmakta, buna yönelik yurt içinde ve yurt dışında çalışmalar yürütmekte,

19 <https://www.antalya.bel.tr/kurumsal/birimler/uluslararasi-iliskiler-sube-mudurlugu> (erişim tarihi: 20.05.2022).

20 <https://www.antalya.bel.tr/kurumsal/birimler/avrupa-birligi-iliskileri-ve-proje-sube-mudurlugu> (erişim tarihi: 20.05.2022).

21 <https://www.antalya.bel.tr/kurumsal/birimler/kultur-sube-mudurlugu> (erişim tarihi: 20.05.2022).

22 <https://www.antalya.bel.tr/kurumsal/birimler/basin-yayin-ve-halkla-iliskiler-dairesi-baskanligi> (erişim tarihi: 20.05.2022).

yerli ve yabancı turistlere bilgi ofisleri ve müzeler açmaktadır²³. Bu Daire Başkanlığı sayesinde tarih içerisinde farklı medeniyetlere ev sahipliği yapan Antalya kenti yabancı uyruklu vatandaşları Antalya tarihi ve turizmi konusunda açmış oldukları bilgi ofisleri ile hem kentin tanıtımını yapmakta hem yerli ve yabancı vatandaşlar arasında kültürel bağları ortaya koymakta hem de kentin turizm gelirlerine katkı sağlamaktadır.

2.2.2. Kurumun Adı: Antalya Muratpaşa Belediyesi

Belediyenin Türü: Büyükşehir İlçe Belediyesi

Başkan: Ümit Uysal

Partisi: Cumhuriyet Halk Partisi

Antalya'nın Muratpaşa ilçesi gerek merkez ilçe olmasının verdiği imkanlar gerekse doğal güzellikleri ve tarihi dokusu ile yabancılar için bir çekim merkezi konumundadır. Yerleşik yabancı sayısı açısından Konyaaltı ve Alanya ilçeleri ile birlikte Antalya'nın önemli ilçelerinden olan Muratpaşa'da belediye bünyesinde 2020 yılında kurulan Yabancılar Meclisi de önemli bir yerel katılım ve demokrasi örneği olarak göze çarpmaktadır. Ancak belediye teşkilat yapısı içerisinde kurulan bazı müdürlükler ve müdürlükler bünyesinde kurulan başkanlıkların da gerek belediyenin proje ve çalışmalarında yabancı şirketler, yatırımcılar, Avrupa Birliği gibi kuruluşlarla ilişkilerini düzenleyen gerekse belediyenin sunduğu hizmetleri yabancıları da kapsayacak bazı görevler üstlenen birimler de bulunmaktadır. Bu birimler şu şekildedir:

- Dış İlişkiler Müdürlüğü,
- Halkla İlişkiler Müdürlüğü,
- Sağlık İşleri Müdürlüğü,
- Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü,
- Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü,
- Yabancılar Meclisi.

Belediyenin amaç ve politikaları kapsamında Dış İlişkiler Müdürlüğü uluslararası kurum ve kuruluşlarla yakın ilişki içerisinde bulunmaktadır. Bu Müdürlük Avrupa Birliği projelerinin koordinasyon görevini de yürütmektedir²⁴. Bu koordinasyon sürecine yabancı vatandaşların da etkinlikler, çalışmalar, temsiliyet, katılım ve iş birliği ile dahil ediliyor olması, uluslararası alanda kentin ve ilçenin tanıtımına olumlu katkı sağlamakta ve bir demokrasi örneği sunmaktadır.

Antalya Muratpaşa Belediyesi'nin en önemli, aktif ve verimli çalışan birimlerinden biri olarak Halkla İlişkiler Müdürlüğü karşımıza çıkmaktadır. Nitekim bu Müdürlük bünyesinde oluşturulan ve ilçede bulunan yerli ve yabancı vatandaşlar için 7/24 hizmet anlayışıyla hareket eden "Turunç Masa" (bilgi edinme masası) ile ilçe sakinlerinin her türlü çağrı, şikayet ve istekleri takip edilip yerine getirilmeye çalışılmaktadır. Ayrıca

23_ <https://www.antalya.bel.tr/kurumsal/birimler/kent-tarihi-ve-tanitimi-dairesi-baskanligi> (20.05.2022).

24_ <https://muratpasa-bld.gov.tr/birim-detay/dis-iliskiler-mudurlugu> (21.05.2022).

Halkla İlişkiler Müdürlüğü, yabancı vatandaşları da kapsayan ulusal ve uluslararası fuar ve organizasyonlara belediye adına katılım ve destek sağlayarak yürütülen faaliyetleri de denetleyen bir yapıdadır²⁵.

Muratpaşa Belediyesi bünyesinde yer alan birimlerden biri olan Sağlık İşleri Müdürlüğü ise ilçede yerli ve yabancı vatandaşların muayene ve tedavilerinin yapılmasının gerekli olduğu hallerde hastaların sevki konusunda bilgilendirilmesi görevi üstlenmektedir²⁶.

Belediyenin Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü ve Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü ise yerli ve yabancı vatandaş ayrımı yapmadan, ihtiyaç olduğu durumlarda vatandaşlara cenaze hizmetlerinden din görevlilerinin temin edilmesine, korunmaya ve bakıma muhtaç olan vatandaşların korunmasının ve bakımının üstlenilmesine, sosyal, kültürel ve sportif amaçlı merkezlerin oluşturulmasına kadar toplumun tüm kesimlerine hitap etmeyi kendine amaç edinmiştir²⁷.

Muratpaşa Belediyesi Bünyesinde oluşturulan Yabancılar Meclisi ise Antalya'da en fazla yabancı nüfusun yaşadığı Muratpaşa için önemli bir yerel demokrasi örneği sunmaktadır. Yabancılar Meclisi'nin amacı Antalya'da iş, aile, eğitim, geçici koruma ve zorunlu göç gibi sebeplerle gelen yabancıların kent hayatına katılım sürecine destek vermek ve karşılaştıkları sorunları değerlendirip çözümler üretmek olarak tanımlanmaktadır. Bu Meclis bünyesinde ise kadın ve çocuk, kültür, sanat ve eğitim, hukuk, halkla ilişkiler ve dezavantajlılar çalışma grupları oluşturulmuştur²⁸.

2.2.3. Kurumun Adı: Antalya Alanya Belediyesi

Belediyenin Türü: Büyükşehir İlçe Belediyesi

Başkan: Adem Murat Yücel

Partisi: Milliyetçi Hareket Partisi

Alanya Belediyesi bünyesinde bulunan yabancıları da ilgilendiren Müdürlükler ve diğer birimler şu şekildedir:

- Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü,
- Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü,
- Yabancılar Meclisi.

Alanya Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, belediye sınırları içerisinde yerli ve yabancı vatandaşlara yönelik kültürel ve sosyal hizmetlerin geliştirilmesi için çalışmalar yapmaktadır. Bu doğrultuda çalışma konularıyla ilgili çeşitli kamu kurum ve kuruluşları, meslek odaları ve STK'lardan destek almaktadır. Ayrıca ilgili Müdürlük, kültür ve sanat alanında yabancı vatandaşlarla ilgili yürütülen faaliyetlerde STK, dernek

25 <https://muratpasa-bld.gov.tr/birim-detay/halkla-iliskiler-mudurlugu> (erişim tarihi: 21.05.2022).

26 <https://muratpasa-bld.gov.tr/birim-detay/saglik-isleri-mudurlugu> (erişim tarihi: 21.05.2022).

27 <https://muratpasa-bld.gov.tr/birim-detay/sosyal-yardim-isleri-mudurlugu> (erişim tarihi: 21.05.2022).

28 <https://muratpasa-bld.gov.tr/haber/4944/antalya-da-yabancilar-meclisi-kuruldu> (erişim tarihi: 21.05.2022).

ve vakıflara gerekli destekleri sağlamaktadır²⁹.

Alanya Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü ise fakir, korunmaya ve bakıma muhtaç olan vatandaşların korunmasının ve bakımının üstlenilmesine, aynı ve nakdi yardımların yapılmasına, belirlenen programlar dahilinde yabancı vatandaşlara da ilk yardım ve sağlık eğitimleri verilmesi, sosyal, kültürel ve sportif amaçlı merkezlerin oluşturulması gibi görevler üstlenmiştir³⁰.

Alanya Belediyesi bünyesinde tıpkı Muratpaşa Belediyesi bünyesinde olduğu gibi Yabancılar Meclisi kurulmuştur. 2004 yılında kurulan Alanya Yabancılar Meclisi Alanya Belediyesi Basın, Turizm ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü'ne bağlı olarak kurulmuştur. Yerel hizmetlerin sunumunda ilgili bölgede bulunan vatandaşların süreçlere katılımı, toplumsal yardımlaşma, dayanışma ve bütünlük açısından önem arz etmektedir. Bu Meclis sayesinde yerleşik yabancılarla Belediye arasında iletişim sağlanması ve yabancıların yerel hizmetlere erişiminin kolaylaştırılması amaçlanmıştır. Ayrıca kurulan yapı sayesinde yabancıların görüş, istek ve sorunlarını kolaylıkla ilgili mercilere ulaştırması hedeflenmiştir. Bu Meclisin diğer amaçları arasında yabancıların hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirilmesi, yabancıların yerel halkla uyumunun sağlanması, uluslararası bağları güçlendirmek ve kültürel yakınlaşmayı sağlamak yer almaktadır (Yarar, 2018, ss. 432-433).

2.2.4. Kurumun Adı: Antalya Konyaaltı Belediyesi

Belediyenin Türü: Büyükşehir İlçe Belediyesi

Başkan: Semih Esen

Partisi: Cumhuriyet Halk Partisi

Günümüzde Antalya Konyaaltı olarak adlandırılan bölgenin tarihi Antalya tarihi ile paralellik göstermektedir. Anadolu Uygarlıkları yerleşim haritasına göre tarihte Likya ve Pamfilya sınırlarında olan bölge coğrafi konumu ve doğal güzellikleri gereği yabancı vatandaşların yoğunlukla tercih ettikleri bir bölgedir³¹. Çok uzun tarihi bulunan Konyaaltı yerli ve yabancıardan oluşan kozmopolit bir ilçe hüviyetindedir. Günümüzde yabancı vatandaş sayısı bakımından Muratpaşa ve Alanya'nın ardından en çok yabancıların yaşadığı ilçe olan Konyaaltı'nda belediye teşkilat yapısı içinde doğrudan yabancılarla ilgili olmasa da yabancılarla da hizmet sunan Müdürlükler bulunmaktadır. Ancak yabancılarla ilgili en önemli yapılanma olarak Konyaaltı Kent Konseyi Yabancılar Meclisi dikkat çekmektedir. Bu Meclis de yine Muratpaşa Belediyesi ve Alanya Belediyesi bünyesinde kurulan Yabancılar Meclisi ile benzer amaçlar taşımaktadır. Konyaaltı Belediyesi bünyesinde bulunan yabancıları da ilgilendiren Müdürlükler ve diğer birimler şu şekildedir:

29 <https://www.alanya.bel.tr/Birim/42/Kultur-ve-Sosyal-Isler-Mudurlugu> (erişim tarihi: 22.05.2022).

30 <https://www.alanya.bel.tr/Birim/52/Sosyal-Yardim-Isleri-Mudurlugu> (erişim tarihi: 22.05.2022).

31 <https://www.konyaalti.bel.tr/icerik/13> (erişim tarihi: 24.05.2022).

- Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü,
- Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü,
- Sağlık İşleri Müdürlüğü,
- Konyaaltı Kent Konseyi Yabancılar Meclisi.

Antalya Konyaaltı Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü yerleşik vatandaşların yanı sıra yabancı vatandaşların da sosyal ve kültürel ilişkilerinin geliştirilmesini, vatandaşların kültürel değerlerinin korunarak kültürlerarası ilişkilerin artırılmasını amaçlamaktadır. Bu doğrultuda ilgili Müdürlük yurt içindeki ve yurt dışındaki belediyeler ve mahalli idare birlikleri, üniversiteler, STK'lar ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ortak çalışmalar yürütebilmektedir³².

Antalya Konyaaltı Belediyesi Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü yerli-yabancı resmi ve özel kuruluşlarla basın yayın ve halkla ilişkilere ilişkin çalışmalar yapmak ve yabancı uyruklu vatandaşlara yönelik hizmet verilmesini sağlama görevleri bulunmaktadır³³.

Antalya Konyaaltı Belediyesi Sağlık İşleri Müdürlüğü ise ilçede yerli ve yabancı vatandaşların muayene ve tedavilerinin yapılmasının gerekli olduğu hallerde hastaların sevki konusunda bilgilendirilmesi görevini üstlenmektedir³⁴.

Antalya Konyaaltı Belediyesi bünyesinde, Muratpaşa ve Alanya Belediyelerinde karşımıza çıkan Yabancılar Meclisi'nin benzer bir pratiğini görmek mümkündür. 2014 yılı içerisinde belediyenin Kent Konseyi çatısı altında Yabancılar Meclisi kurulmuştur. Bu Meclis'in kuruluş amaçları arasında yabancıların iş ve eğitim olanaklarından yararlanması, yabancıların yerleşik halkla ilişkilerinin geliştirilmesi ve kent hayatına katılım süreçlerinde karşılaştıkları sorunların giderilmesi, yabancıların sorun, istek ve eleştirilerinin dinlenerek oluşturulacak yeni projelere ilham vermeleri bulunmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda Meclis, çeşitli kamu kurum ve kuruluşları, STK'lar ve meslek odaları ile doğrudan iletişime geçip bilgi alışverişinde bulunmakta, çalışmalar yürütmektedir³⁵.

2.2.5. Antalya'daki Devlet ve Vakıf Üniversiteleri

Antalya'da devlet üniversitesi statüsündeki Akdeniz Üniversitesi ve Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi ile vakıf üniversiteleri statüsündeki Antalya AKEV Üniversitesi, Antalya Bilim Üniversitesi ve Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniversitesi bünyesinde doğrudan göçle ilgili idari birimler bulunmamaktadır. Ancak beş üniversitenin de idari yapısında uluslararası öğrencilere destek birimleri bulunmaktadır. Bu destek birimleri şu şekildedir:

32 <https://www.konyaalti.bel.tr/birim-detay/12> (erişim tarihi: 24.05.2022).

33 <https://www.konyaalti.bel.tr/birim-detay/25> (erişim tarihi: 24.05.2022).

34 <https://www.konyaalti.bel.tr/birim-detay/14> (erişim tarihi: 24.05.2022).

35 <https://www.konyaalti.bel.tr/> (erişim tarihi: 24.05.2022).

- Akdeniz Üniversitesi “Uluslararası İlişkiler Ofisi” 36.,
- Antalya AKEV Üniversitesi “Uluslararası İlişkiler Daire Başkanlığı” 37,
- Antalya Bilim Üniversitesi idari birimleri arasında bulunan “Dış İlişkiler ve Uluslararası Öğrenci Ofisi Koordinatörlüğü”38,
- Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi idari birimleri arasında bulunan “Dış İlişkiler Genel Koordinatörlüğü”39,
- Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniversitesi “Uluslararası İlişkiler Ofisi”40.

Yukarıda da görüldüğü üzere üniversitelerin bünyesinde bulunan uluslararası ilişkilerle ilgili ofis ya da dairelerin birbirlerine benzer şekilde yabancı öğrencilerin kenti tanımaları, kente uyumları, eğitim ihtiyaçlarının desteklenmesi gibi konularda görevleri vardır. Doğrudan göçle ilgili görevleri bulunmayan bu ofis ve dairelerin uluslararası öğrenci, öğretim elemanı ve idari personel hareketlilik stratejisinin belirlenmesi ve uygulanması, eğitim ve gençlik alanlarında gerekli görülen konularda yerli ve yabancı öğrencilere yönelik gençlik bilgilendirme eğitimlerinin sunulması gibi görevleri de bulunmaktadır

Özellikle son dönemde Antalya bir göç çekim merkezi haline geldiğinden dolayı Akdeniz Üniversitesi kentin bu ihtiyacına yönelik bilimsel araştırma ve çalışmalar yapmaktadır. Göç, yabancı vatandaşlar ve uluslararası öğrenci konusunda yapılan bilimsel araştırma ve çalışmalar doğrultusunda Akdeniz Üniversitesi çatısı altında bir yapılanmaya gidilmesi ve göç çalışmaları araştırması ve politikaların uygulanması konusunda bir araştırma merkezinin kurulması elzem görülmüştür. Bu gereklilik doğrultusunda Akdeniz Üniversitesi çatısı altında “Akdeniz Üniversitesi Sosyal Politika ve Göç Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (ASPAG)” kurulmuştur. ASPAG, sosyal politikalar ve göç konusunda bilimsel araştırmalar yapmak, göç sorunlarının belirlenmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi için saha çalışmalarında bulunmak gibi vizyonlar üstlenmiştir. Bu vizyon çerçevesinde Merkez, bilim insanlarının ilgili konularda yürüttükleri çalışmaların uygulamaya geçirilmesi amacıyla projeler geliştirmekte, kongreler ve sempozyumlar düzenlemekte, çeşitli ulusal ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği içerisinde bulunmaktadır⁴¹.

36 <http://uio.akdeniz.edu.tr/hakkimizda/> (erişim tarihi: 01.06.2022).

37 <https://www.akev.edu.tr/Home/Sayfa/19> (erişim tarihi: 01.08.2022).

38 <https://antalya.edu.tr/tr/idari-birimler/uluslararasi-ogrenci-ofisi> (erişim tarihi: 01.08.2022).

39 <https://dik.alanya.edu.tr/hakkimizda/birim-hakkinda/> (erişim tarihi: 29.07.2022).

40 <https://iro.alanyahep.edu.tr/> (erişim tarihi: 29.07.2022).

41 <http://goc.akdeniz.edu.tr/> (erişim tarihi: 01.06.2022).

SONUÇ

Yüzlerce yıllık tarihi bulunan Antalya kenti yerli ve yabancı vatandaşların bir arada yaşadığı kozmopolit bir kenttir. Bu toplumsal yapının ortaya çıkmasının nedenleri arasında Antalya'nın tarih içerisinde önemli bir ticaret liman kenti olması, iklimi, coğrafi konumu ve turistik özellikleri yer almaktadır. Antalya kentinin bu özellikleri, kentin Türkiye'de ve dünyada önemli bir göç çekim merkezi haline gelmesine neden olmuştur. Göçlerin nedenleri arasında ise siyasi ve idari sebepler, savaşlar, emek ve emekli göçleri, evlilik bağları, eğitim gibi nedenler yer almaktadır. Göçlerin beraberinde kente adaptasyon sorunu, istihdam, yerel halkla iletişim, yabancıların kamu hizmetlerinden yararlanmasında bazı engeller oluşturması gibi çeşitli sorunlar yüklediği görülmektedir. Sosyal bir olgu olan ve daha çok kamuyu ve kamu yönetimi alanını ilgilendiren göç hareketleri kente, kentlilere ve kent yönetiminde etkili olan kamu kurum ve kuruluşlarına önemli sorumluluklar yüklemektedir.

Kamu kurum ve kuruluşlarına yüklenen sorumluluklar doğrultusunda yabancıların kamu hizmetlerinden yararlanması, yerleşik vatandaşlarla adaptasyonu gibi çeşitli sorunlarının giderilebilmesi gibi amaçlarla hem merkezde hem taşrada yönetsel yapılanmalar oluşturulmuştur. Türkiye'de 6458 sayılı YUKK kapsamında Göç İdaresi Müdürlüğü kuruluşu düzenlenmiştir. Müdürlüğün taşra teşkilatları arasında Antalya ili de yer almaktadır. Merkezîyetçi yönetim anlayışı nedeniyle bu Müdürlük göç konusunda Antalya ilinde en aktif kamu kurumu olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak TÜİK verilerinden de görüleceği üzere Türkiye'de yaşanan göç hareketlerinden en çok etkilenen kentlerden olan Antalya'nın 19 ilçesinden sadece 3 ilçesinde ilçe müdürlüklerinin kurulmuş olması bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır.

6458 sayılı YUKK'da merkezi yönetimin sorumlu olduğu sığınmacılara sosyal ve kültürel hizmetlerin sunulması konusunda iş birliği yapılacak aktörler arasında STK'lar da belirtilmiş iken yerel yönetimlerden ise söz edilmemiştir. Dünya örnekleri incelendiğinde ise yerelin sorunlarını en yakından bilen ve yerele kamu hizmetleri sunan yerel yönetimlerin göç konusunda oluşturdukları politikalar ve yürüttükleri çalışmalar önemlidir. Antalya'da da yerel yönetim birimlerinden olan belediyelerin bazılarında (Muratpaşa Belediyesi, Konyaaltı Belediyesi ve Alanya Belediyesi) özellikle dikkat çeken Yabancılar Meclisi gibi uygulamalar yerelde yabancıların sorunlarının çözülmesi ve karar alma süreçlerine katılımı konusunda ne denli aktif rol oynadıkları çalışmanın ilgili bölümünde ele alınmıştır. Bu tür uygulamaların göç çekim merkezi haline gelen Antalya'nın diğer yönetsel yapılanmalar içinde de artırılması, çeşitli aktörlerin sürece katılımının desteklenmesi, göçün yönetimini daha verimli hale getirebileceğinden dolayı elzem görülmektedir.

Çalışma sonucunda Antalya il sınırlarında ikisi devlet üçü vakıf üniversitesi statüsünde olmak üzere toplamda beş üniversite bulunurken bu üniversitelerde doğrudan göç ile ilgili bir idari birimin bulunmadığı tespit edilmiştir. Antalya'da göç konusundaki bilimsel araştırma ve çalışma eksikliği Akdeniz Üniversitesi bünyesinde bir araştırma merkezi olarak kurulan ASPAG ile giderilmeye çalışılmaktadır. Bu doğrultuda ASPAG'ın üstlendiği vizyon önemli görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akman, K. (2018). Göç Yönetiminde Yerel Yönetimler ve STK İşbirliği. Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 1(3), 452-466.
- Akurgal, E. (1998). Anadolu Uygarlıkları. İstanbul: Net Turistik Yayınları.
- Antalya Şer'iyye Sicil Defterleri (AŞS.) Numara: 5, 6, 7, 10, 11, 13, 16, 33, 43, 50, 62.
- Çimrin, H. (2002). Bir Zamanlar Antalya-Tarih, Gözlem ve Anılar (Yakın Geçmişe Yolculuk). Antalya: ATSO Yayınları.
- Darkot, B. (1978). "Antalya", İslâm Ansiklopedisi. İstanbul: C.I, MEB.
- Deniz, A. (2012). Rusya'dan Antalya'ya Ulusaşırı Göç ve Bu Göçün Sosyo-Mekânsal Sonuçları. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Deniz, T. (2014). Uluslar Arası Göç Sorunu Perspektifinde Türkiye. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 18(1), 175-204.
- İpek, N. (1999). Rumeli'den Anadolu'ya Türk Göçleri (1877-1890). Ankara.
- Köse, O. ve Dinç. G. (Ed.). (2017). Geçmişten Günümüze GÖÇ. Samsun: Canik Belediyesi Kültür Yayınları.
- Lordoğlu, K. (2009). Türkiye'de Turizmde Çalışan Göçmenler ve İşgücü Piyasasında Oluşan Yeni Sorunlar. II. Uluslararası Eğitim ve Uyum Bağlamında Avrupalı Türkler Kongresi, 14-16 Mayıs 2009, Anvers.
- Örselli, E. ve Babahanoğlu, V. (2016). Türkiye'nin Göç Yönetimi ve Göç Politikalarının Gelişimi: Bir Kamu Politikası Analizi, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(43), 2063- 2072.
- Pınarbaşı, İ. (2021). Türkiye'de 1920'den Günümüze Kadar Değişen Göç Olgusu. İstiklal Marşı'nın Kabulünün 100. Yılı Anısına Ulusal Lisansüstü Öğrenci Sempozyumu. (39-52), Kütahya.
- Sadioğlu, U. ve Ezin, E. (2021). Türk Kamu Yönetiminde Merkezi Yönetim. Türk Kamu Yönetimi. H, Yaylı (Ed.). içinde (s.85-124). Ankara: Orion Kitabevi.
- Südaş, İ. (2005). Türkiye'ye Yönelik Göçler ve Türkiye'de Yaşayan Yabancılar: Alanya Örneği. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Yarar, G. (2018). Alanya Yabancılar Meclisi: Yabancıların Yerel Yönetime Katılım Örneği. İstanbul Üniversitesi Public and Private International Law Bulletin, 38(2), 423-440.
- Yaylı, H. (2021). Türk Kamu Yönetiminde Yerel Yönetimler. Türk Kamu Yönetimi. H, Yaylı (Ed.). içinde (s.125-168). Ankara: Orion Kitabevi.

Resmî Gazeteler

6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, (R.G. 4.4.2013-28615).

İnternet Kaynakları

- <https://antalya.edu.tr/tr/idari-birimler/uluslararasi-ogrenci-ofisi> (erişim tarihi: 01.08.2022).
- https://antalya.ktb.gov.tr/Eklenti/87932,hizmet-standartlari-2021.pdf.pdf?0&_tag1=EE7A9A1DF7936E5D56D5992C56AC6EA9B377EE31 (erişim tarihi: 11.05.2022).
- <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Uluslararasi-Goc-Istatistikleri-2019-33709> (erişim tarihi: 15.05.2022).
- <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109> (erişim tarihi: 15.05.2022).
- <https://dik.alanya.edu.tr/hakkimizda/birim-hakkinda/> (erişim tarihi: 29.07.2022).
- <https://muratpasa-bld.gov.tr/birim-detay/dis-iliskiler-mudurlugu> (21.05.2022).
- <https://muratpasa-bld.gov.tr/birim-detay/halkla-iliskiler-mudurlugu> (erişim tarihi: 21.05.2022).
- <https://muratpasa-bld.gov.tr/birim-detay/sosyal-yardim-isleri-mudurlugu> (erişim tarihi: 21.05.2022).
- <https://muratpasa-bld.gov.tr/haber/4944/antalya-da-yabancilar-meclisi-kuruldu> (erişim tarihi: 21.05.2022).
- <https://www.alanya.bel.tr/Birim/42/Kultur-ve-Sosyal-Isler-Mudurlugu> (erişim tarihi: 22.05.2022).
- <https://www.alanya.bel.tr/Birim/52/Sosyal-Yardim-Isleri-Mudurlugu> (erişim tarihi: 22.05.2022).
- <https://www.antalya.bel.tr/kurumsal/birimler/avrupa-birligi-iliskileri-ve-proje-sube-mudurlugu> (erişim tarihi: 20.05.2022).
- <https://www.antalya.bel.tr/kurumsal/birimler/basin-yayin-ve-halkla-iliskiler-dairesi-baskanligi> (erişim tarihi: 20.05.2022).
- <https://www.antalya.bel.tr/kurumsal/birimler/kent-tarihi-ve-tanitimi-dairesi-baskanligi> (20.05.2022).
- <https://www.antalya.bel.tr/kurumsal/birimler/kultur-sube-mudurlugu> (erişim tarihi: 20.05.2022).
- <https://www.antalya.bel.tr/kurumsal/birimler/uluslararasi-iliskiler-sube-mudurlugu> (erişim tarihi: 20.05.2022).
- <https://www.antalya.pol.tr/yabanci-islemleri#> (erişim tarihi: 05.05.2022).
- <https://www.egm.gov.tr/gocmenhudut/yurda-giriscikis-belgessi> (erişim tarihi: 10.05.2022).
- <https://www.google.com/search?q=antalya+defterdarl%C4%B1%C4%9F%C4%B1&oq=antalya+defterdarl%C4%B1%C4%9F%C4%B1+&aqs=chrome..69i57j0i512j46i175i199i512j0i512l7.5400j0j4&sourceid=chrome&ie=UTF-8> (erişim tarihi: 15.02.2022).
- <https://www.goc.gov.tr/merkez-teskilati> (erişim tarihi: 07.05.2022).
- <https://www.antalya.pol.tr/yabanci-islemleri> (erişim tarihi: 10.05.2022).

- <https://www.goc.gov.tr/guncel-veriler> (erişim tarihi: 05.05.2022).
- <https://www.egm.gov.tr/gocmenhudut/kurulus> (erişim tarihi: 10.05.2022).
- <https://www.goc.gov.tr/ikamet-izinleri> (erişim tarihi: 16.05.2022).
- <https://www.konyaalti.bel.tr/> (erişim tarihi: 24.05.2022).
- <https://www.konyaalti.bel.tr/birim-detay/12> (erişim tarihi: 24.05.2022).
- <https://www.konyaalti.bel.tr/birim-detay/14> (erişim tarihi: 24.05.2022).
- <https://www.konyaalti.bel.tr/birim-detay/25> (erişim tarihi: 24.05.2022).
- <https://www.konyaalti.bel.tr/icerik/13> (erişim tarihi: 24.05.2022).
- <http://goc.akdeniz.edu.tr/> (erişim tarihi: 01.06.2022).
- <http://uio.akdeniz.edu.tr/hakkimizda/> (erişim tarihi: 01.06.2022).
- <https://www.goc.gov.tr/goc-kurulu> (erişim tarihi: 20.07.2022).
- <https://iro.alanyahep.edu.tr/> (erişim tarihi: 29.07.2022).
- <https://www.akev.edu.tr/Home/Sayfa/19> (erişim tarihi: 01.08.2022).
- <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6360.pdf> (erişim tarihi: 17.05.2022).
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/yonetmelik/7.5.15030.htm> (erişim tarihi: 06.05.2022).
- <https://www.goc.gov.tr/baskanligin-gorevleri> (erişim tarihi: 20.07.2022).